

Rinske Pauw en Ilona Suurs: De FarmaDiëtist

Het voelt vertrouwd: een rit naar het warme Zuiden, bij het ziekenhuis waar ik jarenlang gewerkt heb. In een restaurant tegenover het vroegere Maria Ziekenhuis is Tilburg (nu ETZ-Locatie Tweesteden Ziekenhuis) spreek ik af met ziekenhuisapotheker Rinske Pauw en diëtist Ilona Suurs.

Van Uiterlijk naar innerlijk

Ilona Suurs, geboren in Den Bosch, heeft na de HAVO de opleiding tot schoonheidsspecialiste gevolgd. Na drie jaar kwam zij erachter liever met het koppie te werken dan met de handen. Ze stapte over naar de studie Voeding & Diëtetiek bij de HAN in Nijmegen, zeg maar “van uiterlijk naar innerlijk”. Haar grote interesse is het innerlijk van de mens. Tijdens haar studie liep ze stage in het St Elisabeth Ziekenhuis in Tilburg. Na drie maanden gereisd te hebben ging ze als diëtiste aan de slag in Rijnstate Arnhem, waar ze al snel de afdeling Maag-Darm-Lever (MDL) mocht gaan doen: “Het voor mij het mooiste en hoogst haalbare als diëtist, MDL heeft altijd al mijn belangstelling gehad”. Na 3 jaar kon ze fulltime aan de slag bij het haar vertrouwde St Elisabeth Ziekenhuis, waar ze o.a. ook weer de MDL onder haar hoede kreeg. Eind vorig jaar solliciteerde Ilona op de nieuw ge-

creëerde functie van zgn. “FarmaDietist”. 8 uur per week is Ilona in de ziekenhuisapothek te vinden, waar ze in deze hoedanigheid werkt aan diverse projecten op het grensvlak tussen diëtetiek en farmacie. Van oudsher is er in Tilburg een bijzondere relatie tussen beide disciplines van diëtetiek en farmacie. De afdeling diëtetiek van het TweeSteden Ziekenhuis was voorheen altijd (organisatorisch) onderdeel van de ziekenhuisapothek. Sinds de fusie tot het Elisabeth-TweeSteden Ziekenhuis, is de diëtetiek jammer genoeg onder de Paramedische Zorg komen te vallen, maar “voor de samenwerking maakt dat niets uit”, aldus Ilona.

Geef mij maar een spannende casus

Rinske Pauw, in Oss geboren, wilde aanvankelijk geneeskunde studeren, maar na 5x uitloten, gaf ze het op. Na 2 jaar geneeskunde studie in Gent, koos ze ervoor om farmacie in Nederland te studeren. Van jongs af aan wist ze dat ze in het ziekenhuis wilde werken. “De directe patiëntenzorg, de multidisciplinaire omgeving en spannende casussen” maakt Rinske enthousiast. Haar opleiding tot ziekenhuisapotheker voltooide zij in het Albert Schweitzer Ziekenhuis in Dordrecht, om vervolgens 11,5 jaar te hebben gewerkt in de Tilburgse ziekenhuizen, waar ze de uitdaging vond in de logistiek en inkoop en onder meer (de logistieke module van) EPIC mee heeft ingericht. Daarnaast heeft de preventieve zorg en voeding (en de interacties met geneesmiddelen) altijd al haar interesse gehad, vanwaar ook de samenwerking met Ilona is ontstaan tijdens het gezamenlijke farmadiëtetiek overleg binnen het ETZ. Ilona en Rinske zijn daarnaast beide lid van de landelijke Werkgroep Geneesmiddelen-Voeding Interacties, i.s.m. het RIVM, CBG en WUR.

Het farmadiëtetiek Overleg

Wellicht uniek voor Nederland, overlegt de farmadiëtist elke twee weken met de ziekenhuisapotheker. Daarin worden ad-hoc vragen en casussen uit de kliniek besproken, maar ook beleid gemaakt voor arts en verpleging. Wat is het beste moment voor een patiënt na een schildklieroperatie, om calciumsuppletie te geven? Welke geneesmiddelen en supplementen heeft een patiënt na bariatrische ingreep nodig en hoe dienen we die vervolgens verantwoord toe, gezien de veranderde anatomie en kinetiek bij

deze patiëntenpopulatie. Enkele van de vele voorbeelden van vragen vanuit de kliniek, waarvan de bevindingen worden vastgelegd in het elektronisch patiëntendossier EPIC.

Het ziekenhuis ontwikkelde onlangs ook een nieuw voedingsconcept “Eten voor jou”, waarvan de Eten & Medicijnwijzer een onderdeel is. Dit is een informatieschijf, die aan elke patiënt bij opname wordt meegegeven, waarin de top 20 van interacties tussen geneesmiddelen en voeding(-suppletie) zijn weergegeven, met de daarbij behorende innameadviezen. Het eerste concept is klaar, maar “het moet nog verder doorontwikkeld worden”, aldus Ilona. Nu is de ziekenhuis brede top 20 van meest voorgeschreven geneesmiddelen het uitgangspunt geweest, maar er zijn natuurlijk veel méér geneesmiddelen, die met voeding, kruiden- of voedingssupplementen interacteren. Zo bestaat o.a. de wens de interactieschijf ook specialisme-specifiek te maken.

Dat interacties tussen geneesmiddelen en voeding/kruiden-(supplementen) erg in de belangstelling staan, blijkt o.a. ook uit het RIVM rapport en de onlangs verschenen landelijke campagne vanuit het CBG. Hierin wordt extra aandacht gevraagd voor de top-10 aan interacties tussen kruidengeneesmiddelen/-supplementen en reguliere geneesmiddelen. De kennis hieromtrent ontbreekt nog veelal bij zorgverleners en daar willen deze instellingen én genoemde werkgroep verandering in brengen. Juist op dit grensvlak van voeding en geneesmiddelen interacties bestaan risico's voor de patiënt, aangezien beide elkaar op farmacodynamisch en -kinetisch gebied significant kunnen beïnvloeden en ook bijwerkingen van grote invloed kunnen zijn op de voedings- en micronutriëntenstatus van de patiënt. Juist op dit vlak vinden de diëtist en ziekenhuis-apotheker elkaar.

Gaat Ilona zelf wel naar patiënten toe? Ze erkent dat ze zelf natuurlijk haar eigen patiënten (m.n. van de MDL) ziet, maar in de toekomst wil ze ook die patiënten consulteren, die een waslijst aan geneesmiddelen gebruiken en waar het nog niet goed mee gaat. Zij kan daar in mee adviseren, of bijvoorbeeld bepaalde micronutriënten geprikt moeten worden (bv. Magnesium, B12, ijzer etc), of om iets in het voedingspatroon zó aan te passen, dat de geneesmiddelen hun werking beter kunnen doen.

Ilona's werk mag dan nog uniek zijn, er is wel landelijke belangstelling voor haar werk vanuit andere diëtisten. Regelmatig wordt ze gevraagd voor een presentatie of een artikel in een tijdschrift. Rin-

ske vult aan: “ik hoop dat de bewaking op dit type interacties straks ook deel gaat uitmaken van de standaard bewaking in de G-standaard”. Het grote doel is natuurlijk de kwaliteit van zorg verhogen en medicatieveiligheid te borgen. Rinske geeft aan dat beide (maar ook andere) disciplines veel van elkaar kunnen leren en elkaar kunnen versterken.

Rinske privé

Rinske's grote drive is het helpen van mensen, om gezonder te worden en te blijven. Alles op het gebied gezondheid, en dan met name ook de preventieve gezondheidszorg (o.a. middels voeding, beweging, ontspanning en zelfs groen; haar partner Bert innoveert veel op

het gebied van groen & gezondheid), heeft haar aandacht. In 2011 deed ze mee aan de “Kenia Classic” (tegenwoordig “Africa Classic”). Een AMREF-project waarvoor ze min. € 5.000,- moest ophalen voor AMREF Flying Doctors en 360 km door Kenia heeft gefietst op een mountainbike. Tijdens deze tocht bezocht ze diverse gezondheidsprojecten van AMREF. “Een life-changing experience! Fietsend door zo'n prachtig land en daarnaast met eigen ogen zien, hoe ziekenhuizen daar, onder de meest primitieve omstandigheden, zorg moeten leveren; een gemiddeld ZH-apotheekje heeft daar amper 80 sku's op de plank"! Daarnaast geniet ze in haar vrije tijd van haar 2 kleintjes, is ze muzikaal en sportief (o.a. zelf ook yoga-docente) en staat ze momenteel open voor nieuwe uitdagingen op werkgebied. Wat ze over 5 jaar precies zal doen weet ze nog niet, maar grote kans dat het ook iets met preventie en voeding te maken zal hebben.

Ilona privé

Ilona is thuis druk met 2 kinderen (en een man). Zowel zij, als haar man, zijn 1 dag in de week thuis bij de kinderen. Verder is Ilona actief bij Jeugd Aktief in Vught, dat tijdens de laatste week van de zomervakanties, een spel- en doeweek voor schoolgaande kinderen organiseert, samen met zo'n 1000 andere vrijwilligers. Over 5 jaar is ze naar eigen zeggen nog steeds diëtist in het ziekenhuis, wellicht iets meer beleidsmatig.